

Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016–2019

Samverkan Lokalpolisområde Höglandet – Eksjö kommun

Fastställd av kommunstyrelsen 2016-10-04

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund	3
Medborgarlöfte	4
Ur polisens verksamhetsidé	4
Gemensam lägesbild	4
Prioriterade områden för att minska brottsligheten och öka tryggheten	5
Ungdomskriminalitet med inriktning på alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT)	6
Aktiviteter 2016–2019	6
Våld och andra brott i nära relation	8
Våld i offentlig miljö	9
Motivering	9
Skadegörelse.....	10
Stöld/inbrott	11
Organiserad brottslighet.....	11
Våldsbejakande extremism	12
Spelmissbruk	13
Mobbning	14
Uppföljning	16
Utvärdering	16
Bilaga 1: Medborgarlöfte i Eksjö kommun 2017	17
Bilaga 2: Våldsbejakande extremism:	19
Bilaga 3: Strategisk plan för samverkan mellan Eksjö kommun och Polismyndigheten mot lokal organiserad brottslighet	25
Bilaga 4: Åtgärdsplan/rutiner vid tecken på våldsbejakande yttringar	28

Inledning

Trygghet kan ses som en subjektiv upplevelse kopplad till säkerhet. Ofta, men inte alltid, finns ett samband mellan upplevd trygghet och faktisk trygghet. Även den till synes omotiverade otryggheten är väl värd att ta på allvar då den inverkar negativt på människors liv. Ett brott är en handling som är straffbar enligt lag.

En upplevelse av otrygghet hänger inte alltid samman med reella hot. Ett bra underhåll på gator och torg, i skolor och andra offentliga miljöer bidrar till att skapa trygghet. Genom att exempelvis klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt kan upplevelsen av trygghet öka.

Planering för säkerhet kräver helhetssyn och systematik som bygger på en förståelse hos den enskilde att det är möjligt och nödvändigt att arbeta skade- och olycksförebyggande.

Samverkan och samarbete mellan olika aktörer och systematiskt förebyggande arbete kan minska riskerna för att olyckor och skador inträffar

Det är också viktigt att skapa goda förutsättningar för att individen ska kunna ta ett eget ansvar.

Bakgrund

I januari 2008 presenterade Rikspolisstyrelsen en handlingsplan kallad *Samverkan polis och kommun – för en lokalt förankrad polisverksamhet i hela landet*. Handlingsplanen är beslutad av Rikspolischefen och ska användas som stöd för att den lokala polisverksamheten långsiktigt ska kunna utvecklas i landets samtliga kommuner. Det ska ske genom att en gemensam lokal problembild formuleras, i syfte att stödja ett effektivare gemensamt arbete för ökad trygghet och minskad brottslighet.

För framgång i arbetet krävs samverkan och samråd mellan polismyndigheterna och kommunerna för att få en gemensam lägesbild av lokala problem. Utifrån de utvalda problemen skapas en handlingsplan. Där specificeras vilka problemområden som har valts ut, Målen med arbetet och en plan för vilka gemensamma åtgärder som är möjliga och lämpliga. Åtgärderna som väljs ut bör i största möjliga utsträckning vara evidensbaserade.

I mars 2010 undertecknades det första samverkansavtalet mellan Eksjö kommun och Polisen i Jönköpings län. Det nuvarande avtalet gäller från och med oktober 2015.

Innehållet i denna handlingsplan har ett framåtsyftande fokus. Polisen och kommunen har, vid sidan om innehållet i denna handlingsplan, kvar sina ordinarie åtaganden som beslutats inom respektive organisations förvaltning.

Under hösten 2016 kommer därför Eksjö kommun och Lokalpolisområde Högländet teckna en ny samverkansöverenskommelse. Denna överenskommelse kommer att gälla tills vidare.

Medborgarlöfte

För att förstärka samverkan ytterligare, och som ett led i arbetet med demokratifrågor, har Eksjö kommun och Lokalpolisområde Höglandet enats om ett eller flera årliga medborgarlöften.

Medborgarlöftet för 2017 framgår av bilaga 1.

Ur polisens verksamhetsidé

”Närmare medborgarna, mer tillgänglighet och tillsammans leder vi det brottsbekämpande arbetet för trygghet, rättssäkerhet och demokrati.”

Gemensam lägesbild

En uppföljning har gjorts av den handlingsplan som skrevs för 2013. Vid efterföljande diskussion har Rådet för trygghet och livskvalitet beslutat att från och med 2016 ha två fokusområden Trygghet och säkerhet, samt hälsa och livskvalitet.

Som grund för diskussionerna har Polisens brottsstatistik för kommunen, BRÅ:s material över brott, Folkhälsoenkät Ung 2015, LUPP och SCBs Medborgarundersökning använts. Dessutom har ett antal riktade brukarundersökningar genomförts under åren.

Det finns en upplevd otrygghet hos delar av kommunens befolkning och denna otrygghet är viktig att bryta.

Det kan göras både genom ett aktivt förebyggande arbete, men också genom att arbeta fokuserat på de problemområden som Polisen och Eksjö kommun lyfter fram. Eftersom det inte är ovanligt att media i samhället förstärker bilden av otrygghet, är det viktigt att aktörerna bakom denna handlingsplan arbetar öppet och utåttriktat och redovisar vad man arbetar med, hur och vad resultaten blir.

Rådet för trygghet och livskvalitet ska anses vara det organ som är ansvarigt för att de punkter som fastställs i denna handlingsplan och i den strategiska överenskommelsen, genomförs och utvärderas.

Årskurs 8

Ungdomar i Eksjö upplever, i jämförelse med riksgenomsnittet, en lägre grad av trygghet på flertalet av samhällets fysiska platser. Dessutom har känslan av trygghet för ungdomar i både Eksjö och i riket minskat drastiskt under de senaste tre till sex åren.

Bland elever i årskurs 8 är det 52 procent som alltid känner sig trygga på väg till och från skolan, en drastisk minskning med 26 procent från 2012. I skolan är det 52 procent av eleverna som alltid känner sig trygga. Det har sedan 2012 även skett en drastisk nedgång i trygghetskänsla på arenorna, på bussar och tåg eller liknande, på internet och på stan.

År 2 gymnasiet

I Eksjö har känslan av trygghet under de senaste sex åren gått ner ungefär lika mycket som för övriga riket, det vill säga ungefär tjugo procent.

Det är 71 procent som alltid känner sig trygga på väg till och från skolan, en minskning med 12 procent sedan 2012. I skolan känner sig 63 procent trygga. Även en nedåtgående trend gäller för resterande fysiska platser, buss och tåg eller liknande, på internet, och på stan.

Antal anmälda brott i Eksjö kommun 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Våldsbrott	128	125	170	184	206
Sexualbrott	19	24	14	17	42
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	389	249	236	262	304
Vårdslöshets- och vållandebrott	17	7	11	8	20
Stöld-, rån- och häleribrott	727	683	627	888	568
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	130	148	161	151	211
Alkohol- och narkotikabrott	136	155	198	223	248

Källa: Brottsförebyggande rådet

Antal anmälda brott per 100 000 invånare på Höglandet 2015

	Aneby kommun	Eksjö kommun	Nässjö kommun	Sävsjö kommun	Tranås kommun	Vetlanda kommun
Alkohol- och narkotikabrott	756	1486	1123	1021	1190	501
Våldsbrott	555	1234	1113	582	1223	650
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	617	1264	1395	511	1439	912
Stöld-, rån- och häleribrott	2299	3402	4066	3010	3631	2848
Sexualbrott	108	252	186	107	189	97
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	1805	1821	1504	1397	1888	1338
Vårdslöshets- och vållandebrott	108	120	73	81	114	86

Källa: Brottsförebyggande rådet

I det förebyggande arbetet mot all sorts brottslighet, är ungdomarnas delaktighet i samhällsutveckling viktig. Även vårdnadshavare och andra vuxnas engagemang är värdefullt i detta sammanhang.

Polisen och Eksjö kommun har dessutom utarbetat en samverkans modell för brottsförebyggande arbete.

Prioriterade områden för att minska brottsligheten och öka tryggheten

- Ungdomskriminalitet med inriktning på ANDT¹
- Våld i offentlig miljö
- Våld och andra brott i nära relation
- Organiserad brottslighet
- Våldsbejakande extremism
- Skadegörelse
- Stöld/inbrott
- Spelmissbruk
- Mobbning

¹ ANDT= Alkohol, Narkotika, Doping och Tobak

Ungdomskriminalitet med inriktning på alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT)

Motivering

Tillgången på alkohol och droger ökar i samhället, vilket leder dels till stora skador för den enskilde, men även till ökad kriminalitet, därför är det ett viktigt och prioriterat område.

Enligt Folkhälsoenkät Ung 2015 som gjordes tillsammans med länets samtliga kommuner, har fem procent av flickorna och fem procent av pojkarna i årskurs 9 blivit erbjudna narkotika, en lägre siffra i jämförelse med länets övriga kommuner. Bland eleverna i årskurs 2 på gymnasiet har sju procent av flickorna och 23 procent av pojkarna blivit erbjudna narkotika, betydligt färre flickor och ungefär samma nivå för pojkar, jämfört med länets övriga kommuner.

Enligt LUPP²-undersökningen 2015 har knappt 5 procent av eleverna i årskurs 2 och noll procent av eleverna i årskurs 9 använt narkotika. I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger pojkar och flickor strax under rikssnittet. Det är dock sannolikt att i detta sammanhang förekommer ett stort mörkertal.

Aktiviteter 2016–2019

Ungdomskriminalitet med inriktning på ANDT				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkansaktörer
En förskola/skola för alla där målet är att alla barn och ungdomar ska lyckas.	Aktivt arbete för en hög skolnärvaro	BUS ³ Öppen ungdomsvht	Kulturavd Fritidsavd	Fältarbetare Socialtjänsten
	Tillgång till anläggningar för föreningar med ungdomsverksamhet "Öppen ungdomsverksamhet", spontanidrottsplatser, gruppverksamhet, feriepraktik/sommarprao, badplatser m.m.	Kulturavd. Fritidsavd. Öppen ungdomsvht Hälsa Integration och Arbete	Vux i12	Ideella föreningar och organisationer Näringslivet eksjö.nu
	Arrangera fritids- och kulturaktiviteter för ungdomar. Ge stöd och bidrag till ungdomars egna initiativ, samt stöd till ideella krafter och föreningsliv	Kulturavd. Fritidsavd. Öppen ungdomsvht		Region Jönköpings län Ideella föreningar och organisationer
	Bedriva uppsökande verksamhet	Öppen ungdomsvht	Sambuf ⁴	Polisen
	Arbeta med ungdomars hälsa, normer och värderingar	Rådet för trygghet och livskvalitet (TL)	Arbetsgrupper för TL	Vårdnadshavare Region Jönköpings län Primärvården Ideella föreningar och organisationer
	Ta fram en handlingsplan för Hälsa och livskvalitet	Rådet för Trygghet och livskvalitet	Socialtjänsten Elevhälsan	Kulturavd Fritidsavd Region Jönköpings län

² LUPP= Lokal uppföljning av ungdomspolitik

³ BUS = Barn och ungdomssektorn

⁴ Sambuf = Samarbetsorganet för barn- och ungdomsfrågor

Ungdomskriminalitet med inriktning på ANDT				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Insatser vid tidiga tecken på kriminalitet, motverka kriminell gängbildning och social oro	Samverka och nätverka Gemensamma mötesplatser	Polisen	Socialtjänsten Barn- och ungdoms-sektorn Fältarbetare Sambuf	Primärvården Ideella föreningar och organisationer Region Jönköpings län
En meningsfull fritid	Se Kultur-och fritidspolitiskt program och även nytt Tillväxt och utvecklingspolitiskt program ⁵	Polisen Skolan Socialtjänsten Öppen ungdomsvht Fältarbetare	Sambuf	Ideella föreningar och organisationer Primärvården Region Jönköpings län
En trivsamt och attraktiv närmiljö	Snabbt sanera klotter och åtgärda annan skadegörelse i lokaler och på fastigheter	EKFAB ⁶ Gatuavdelning Vaktmästare BUS	Kommun-koncernen	Fastighets-ägare
	Arbeta med offentliga utsmyckningar, konst och bevarande av attraktiva kulturmiljöer	Planavdelning	Kulturavd	Ideella föreningar och organisationer Fastighets-ägare
Brottspreventivt och repressivt arbete	Polisiärt linjearbete och fortsatt aktiv lokal områdespolisverksamhet	Polisen	Kommun-koncernen	Ideella föreningar och organisationer
Att störa hanteringen av, och förhindra försäljning av illegal alkohol och narkotika	Tipshantering och kartläggning av kända "langare".	Polisen	Öppen ungdomsvht och Fältarbetare Skola Socialtjänst	Ideella organisationer Hyresgäst-föreningar EBO ⁷ Privata hyresvärdar "Grannsamverkan"
	En ökad polisiär närvaro i anslutning till dessa adresser för att störa verksamheten	Polisen		Hyresgäst-föreningar EBO Privata hyresvärdar "Grannsamverkan"
	Öka antalet serveringsställen som aktivt arbetar mot narkotika på krogen	Alkoholhand-läggare eksjo.nu	Polisen	Serverings-ställen
	ANTD-undervisning och information	Skolorna	Polisen Öppen ungdomsverksamhet Socialtjänst	Region Jönköpings län Primärvård Bildnings-förbund
	Handlingsplan mot droger	Elevhälsan	Polisen Socialtjänsten	

⁵ http://www.eksjo.se/politik/vision_politiska_program

⁶ EKFAB = Eksjö kommunfastigheter AB

⁷ EBO = Eksjöbostäder AB

Våld och andra brott i nära relation

Motivering

Brott i nära relationer är svårt att förebygga. Lokalpolisområde Höglandet behöver rikta in verksamheten mot att öka förmågan att ta hand om brottsoffer, såväl barn och kvinnor samt män, på bästa sätt. Detta ska ske genom en effektiv verksamhet med hög kvalitet i utredningsarbetet och utvecklad samverkan med bland andra åklagare, kommun och landsting. I Eksjö kommun ska alla som utsätts för, och utövar våld, erbjudas skydd, råd och stöd. Barnperspektivet ska särskilt beaktas.

Våld och andra brott i nära relation				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Eksjö kommun - ett jämställt samhälle fritt från våld (vision)	Värdegrundsundervisning, Likabehandlingsplan Information	Kommun-koncernen	Polisen	Bildnings-förbund Ideella föreningar och organisationer
Alla människors lika värde ska stärkas genom ett aktivt värdegrundsarbete utifrån ett normkritiskt perspektiv	Ärliga aktiviteter tillsammans med andra aktörer som bland belyser hedersrelaterat våld, rasism och hbtq ⁸ – frågor	Kommun-ledningskontoret	Kommun-koncernen Polisen Primärvården	Kvinnojour Tjejour Brottsofferjour RFSL
	Utbilda ledare i ideella föreningar kring värdegrund och likabehandling	Fritidsavd Kulturavd		Skolan
Nolltolerans mot våld	Göra socialtjänstens handlingsplan mot våld i nära relationer, känd bland medborgare och kommunens anställda ⁹ Kommunövergripande riktlinjer och planer. Samverkansmodell finns för "Möten med våldutsatta och deras barn"	Socialtjänsten	Kommun-koncernen Polisen	Kvinnojour Tjejour Brottsofferjour Ideella föreningar och organisationer
	Återkommande utbildning och information fritidspersonal i hur man bryter akuta konflikter	Kulturavd Fritidsavd	Socialtjänsten Polisen	Kvinnojour Tjejour Brottsofferjour Ideella föreningar och organisationer
	Återkommande utbildning och information för skolpersonal i hur man bryter akuta konflikter	Skolorna och förskole-personalen	Socialtjänsten Polisen	Kvinnojour Tjejour Brottsofferjour Ideella föreningar och organisationer
	Återkoppling/rapportering av tidig upptäckt om missförhållanden	Skolan Socialtjänsten Polisen Primärvården	Vårdnads-havare	
Minska våld i nära relationer och skapa medvetenhet i samhället kring dessa frågor.	Öka kunskapen kring hatbrott genom utbildning och informationsinsatser	Socialtjänsten Skolan Polisen	Primärvården Vårdnads-havare	Kvinnojour Tjejour Brottsofferjour RFSL ¹⁰

⁸ Hbtq =homosexuell, bisexuell, transsexuell, queer

⁹ Se http://www.eksjo.se/socialt_stoed_omsorg/vaald_i_naera_relationer

¹⁰ RFSL= Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter

Våld i offentlig miljö

Motivering

Öka den upplevda tryggheten på offentliga platser genom att motverka våld i offentlig miljö och missbruket av alkohol och droger.

Våld i offentlig miljö				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Minskat våld i offentlig miljö	Ökad polisnärvaro i offentliga miljöer	Polisen		Ordnings-vakter
	Bedriva uppsökande verksamhet	Öppen ungdomsvht, Fältarbetare Polisen	Kultur- och fritidsavdelningarna, skolorna	Hotell och restauranger
	Trygghet i centrummiljö genom organiserad närvaro	Öppen ungdomsvht fältarbetare Polisen	Fastighets-ägare och näringsliv	Emilkraften Ideella föreningar och organisationer Stadsutvecklingsgruppen
	Trygga och säkra arbetsplatser för kommunens anställda och förtroendevalda ¹¹	Beredskaps- och säkerhets-samordnare	Kommun-koncernen	Polisen Swedec ¹²
Öka den upplevda tryggheten på offentliga platser	Skapa trygga miljöer i stadsplaneringen	Samhällsbyggnads-sektorn	Öppen ungdomsvht och Fältarbetare	Stadsutvecklingsgruppen
	Trygghetsvandringar	Rådet för trygghet och livskvalitet	Polisen	Hyresgäst-förening, fastighets-ägare
	Information om hur man ska agera i händelse av väpnat våld ¹³	Kommun-koncernen	Polisen	MSB ¹⁴ Skolverket
Minskat missbruk av alkohol och droger	Ta fram riktlinjer för användning/uthyrning av kommunala lokaler och villkor för föreningsbidrag	Personal-avdelningen Kulturavd Fritidsavd		
	Alla ungdomsarrangemang som anordnas av kommunen eller som anordnas i kommunens lokaler ska vara alkohol- och drogfria	Kommun-koncernen		
	Alla föreningar som uppbär kommunala bidrag för aktiviteter riktade mot ungdom, måste vara alkohol- och drogfria	Kultur- och fritidsavdelningarna, samt skolan		Ideella föreningar och organisationer

¹¹ Eksjö kommun har upprättat särskilda krisplaner och checklistor för att se över säkerhetsrutiner, om det oväntade inträffar och att klara av olika situationer som kännetecknas av våldsinslag.

¹² Swesec, Svenska Säkerhetsföretag är en ideell förening och branschorganisation för svenska säkerhetsföretag

¹³ Se handlingsplan vid väpnat våld i offentlig miljö.

¹⁴ MSB= Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Våld i offentlig miljö				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
	Regelbundna dopingkontroller på kommunens egna idrottsanläggningar	Fritidsavdelningen	Riksidrottsförbundet	Polisen
	Bedriva ANDT-undervisning	Skolan	Polisen Socialtjänsten Sambuf	
	Stöd till frivilligorganisationer som verkar inom missbruksområdet	Socialtjänsten	Polisen	
	Serveringstillstånd och tillsyn	Alkoholhandläggaren Polisen	Skatteverket Miljöavdelningen	
	Utbildning i Ansvarsfull alkoholservering	Alkoholhandläggaren	Polisen	Serveringsställen
	Opinionsbildande aktiviteter för vuxna och ungdomar	Kommunkoncernen	Polisen Region Jönköpings län	Ideella organisationer Socialstyrelsen Folkhälso-myndigheten

Skadegörelse

Motivering

Öka den upplevda tryggheten genom en trivsamt och attraktiv närmiljö. Motverka och förebygga all sorts skadegörelse

Skadegörelse				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
En trivsamt och attraktiv närmiljö	Klottersanering och annan skadegörelse ska snabbt åtgärdas.	Gatuavdelning Ekfab EBO	Polisen	Fastighetsägare
	Arbeta med och vårda kulturmiljö, offentlig utsmyckning och parkskötsel	Kultur- och fritidsavdelningarna Planavdelningen HIA ¹⁵	Fastighetsägare, privata och offentliga	Länsstyrelsen Riksantikvarie-ämbetet
En meningsfull fritid	Bra bemötande på kultur- och fritidsanläggningar, bra föreningsstöd, utökad öppethållande på fritidsgårdar vid behov	Kultur- och fritidsavdelningarna Öppen ungdomsvht		Kultur- och fritidsföreningar Vårdnadshavare
	Arrangera kultur- och fritidsaktiviteter för ungdomar. Ge bidrag och stöd till ungdomarnas egna initiativ	Kultur- och fritidsavdelningarna. Öppen ungdomsvht	Skolan	Föreningslivet Vårdnadshavare
Brottsförebyggande arbete	Fortsatt aktiv områdepolisverksamhet	Polisen	Kommunkoncernen	Grannsamverkan Vårdnadshavare

¹⁵ HIA = Hälsa, Integration och Arbete

Stöld/inbrott

Motivering

Motverka stölder och inbrott för att öka tryggheten och säkerheten, genom utbildning och information redan i tidiga åldrar

Stöld/inbrott				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Brottspreventivt arbete – minska antalet stölder/inbrott	Fortsatt aktiv områdepolisverksamhet	Polisen	All kommunal verksamhet inkl. bolagen	Grannsamverkan
Den enskilde har ansvar för stöldförebyggande arbete	Grannsamverkan	Polisen	Samhälls- föreningar	
	Genom information till hushåll och företag ge råd och tips om stöldförebyggande åtgärder (exempelvis vid semester)	Kommunkoncernen Polisen	Ideella organisationer	BRÅ ¹⁶
	Minskad kontanthantering inom kommunkoncernen (till förmån för digitala lösningar)	Ekonomiavd	Kommunikationsavd	
	Låsbara skåp vid kommunala anläggningar	Kommunkoncernen		
Motverka bedrägerier och stölder främst mot målgruppen äldre	Legitimering av kommunens personal vid besök inom främst hemtjänst och hemsjukvård	Socialtjänst		
	Information till äldre om tillvägagångssätt vid stölder och bedrägerier i hemmiljö	Polisen Kommunens kommunikationsavd	Socialtjänsten Pensionärsorganisationer Beredskaps-Säkerhetsamordnare	Media BRÅ

Organiserad brottslighet

Motivering

Motverka etablering av kriminella nätverk och gänggrupperingar som ett led i det brottspreventiva arbetet.

Organiserad brottslighet utförs av någon form av kriminell grupp, ofta med internationell anknytning, som begår brott i syfte att göra ekonomisk vinst.

Organiserad brottslighet				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Motverka rekrytering av ungdomar till kriminella gänggrupperingar	Information om de negativa konsekvenserna av gängbildning och utanförskap.	Kommunkoncernen	Polisen	Brukarråd Ideella föreningar och organisationer Vårdnadshavare
Motverka etablering av kriminella nätverk	Kompetensutveckling för personal i berörda verksamheter	Kommunkoncernen	Polisen	Idéburna organisationer Fastighetsägare
	Aktivt motarbeta kriminella nätverks inköp och förhyring av fastigheter	Byggavdelningen Mark och exploatering-avdelning Ekfab	Polisen	Inskrivningsmyndigheten
	Insatser mot prostitution och	Polisen	Öppen	Länsstyrelsen

¹⁶ BRÅ = Brottsförebyggande rådet

	människohandel genom utbildning och information	Skolan Socialtjänsten	ungdomsvht, fältarbetare Socialtjänst Skolorna	Tjejjour Kvinnjour Vårdnadshavare
Ökad kunskap om myndigheters ansvar och samverkansmöjligheter avseende organiserad brottslighet	Samverkan och information ¹⁷ mellan offentliga myndigheter	Polisen	Kommun- koncernen och andra offentliga myndigheter	Länsstyrelsen SKL ¹⁸ Sambuf

Våldsbejakande extremism

Motivering

”Ingen föds till extremist-Tillsammans kan vi förebygga våldsbejakande extremism. Genom förebyggande arbete stärker vi individen och samhället”
(Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism)

Hotbilder i samhället förändras ständigt och påverkas av samhällsutvecklingen både i Sverige och utomlands. Hoten har dessutom blivit mer avancerade, komplexa, svårförutsägbara och globala.

Eksjö kommun har i bilaga 2 beskrivet begreppet Våldsbejakande extremism.

Våldsbejakande extremism				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Förebyggande av extremism genom att arbeta mot våldsbejakande extremism och radikaliserings	Värdegrundsarbete kring allas lika värde, jämställdhet, inkludering och integration	Barn och ungdomssektor Personal- avdelningen	Kommun- koncernen Polisen	Ideella föreningar och organisationer
	Öka kunskapen bland kommunanställda om våldsbejakande extremism	Lokal samordnare mot våldsbejakande extremism samt beredskaps- och säkerhetssam.	Kommun- koncernen Polisen	Ideella föreningar och organisationer
	Omväldsbevakning och information till berörda	Lokal samordnare mot våldsbejakande extremism Beredskaps- o säkerhetssam.	Kommun- koncernen Polisen	Allmänheten Emilkraften Media Nationell samordnare MSB SKL
	se ny lag ¹⁹			
Tidiga insatser	Samverkan med civilsamhället	Polis Socialtjänst Skola	Kommun- koncernen	Ideella föreningar och organisationer
	Kunskapslyft bland all personal som arbetar med ungdomar om våldsbejakande extremism,	Kommun- koncernen Polisen	Socialtjänst	SKL BRÅ
	Utveckla metoder för att tidigt upptäcka tendenser till våldsbejakande extremism	Kommun- koncernen Polisen	Socialtjänst	SKL

¹⁷ Strategisk plan för samverkan mellan Eksjö kommun och Polismyndigheten mot lokal organiserad brottslighet, se bilaga 3

¹⁸ SKL= Sveriges kommuner och landsting

¹⁹ Lag (2003:148) om straff för terroristbrott

Våldsbejakande extremism				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkansaktörer
Akuta individuella insatser för den enskilde	Information om vart man vänder sig för att få stöd	Polisen Socialtjänsten Elevhälsa		Primärvården, Ideburna Organisationer som Röda Korset Kvinnojouren, etc.
	Spetskompetens kring våldsbejakande extremism ²⁰	Lokal samordnare mot vålds-bejakande extremism Beredskaps- och säkerhets-samordnare Socialtjänsten Elevhälsan	Polisen	
Stöd för avhoppare ifrån extrema rörelser	Skapa särskild insatsgrupp vid behov	Kommunkoncernen Polisen		

Spelmissbruk

Motivering

Spelproblem är ett folkhälsoproblem i Sverige. Drygt två procent av den vuxna befolkningen är problemspelare, vilket motsvarar ca 170 000 personer. Andelen problemspelare är större bland unga än bland vuxna. Att vara problemspelare innebär att man har bristande kontroll över sitt spelande och att detta ger upphov till påtagliga, negativa konsekvenser.

Målet som riksdagen slagit fast för samhällets insatser mot spelberoende är minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Spelmissbruk				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkansaktörer
Minskade skadeverkningar av överdrivet spelande	Genom information och uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns.	Socialtjänsten Skolan Vårdnadshavare	Kommunkoncernen	Folkhälso-myndighet Länsstyrelsen Region Jönköpings län
	Identifiera risk- och skyddsfaktorer som attityder, förmågor, föreställningar, beteenden eller situationer som bedöms påverka uppkomsten av problem som leder till spelberoende.	Socialtjänsten Skolan Vårdnadshavare	Kommunkoncernen	Ideella organisationer
	Informera om Stödlinjen ²¹ Tfn 020-81 91 00	Socialtjänsten Skolan Kommunikations-avd		Folkhälso-myndighet

²⁰ Se bilaga 4 Åtgärdsplan/rutiner vid tecken på våldsbejakande yttringar

²¹ <https://www.stodlinjen.se/#!/kontakta-oss>. Stödlinjen drivs av Centrum för psykiatrforskning på uppdrag av Folkhälsomyndigheten

Mobbning

Motivering

Mobbningen skapar stort personligt lidande men innebär också ekonomiska kostnader för samhället. När man pratar om mobbning är pengarna egentligen inte intressanta, det högsta priset är mänskligt och betalas av de barn som utsätts. Men när våra politiker får de ekonomiska kostnaderna för mobbningen presenterade för sig ökar också pressen på dem att agera. Att använda internet är lika självklart för barn och unga som att kliva upp ur sängen på morgonen. Och nätet är fantastiskt. Men när internet blir en plattform för kränkningar och mobbning är det lätt att som barn och vuxen känna sig bortkollrad bland alla webbsidor och sociala appar.

17,5 miljarder kronor – så mycket kommer den mobbningen som sker under ett år att kosta de kommande 30 åren. (enligt Fridéns)

- 60 000 barn är utsatta för mobbning i Sverige
- 20 procent har blivit kränkta av en annan elev det senaste året
- 13 procent av tjejerna på högstadiet har blivit utsatta för sexuella trakasserier. Motsvarande siffra bland killar är 8 procent
- 1/3 av eleverna upplever inte att lärarna agerar vid kränkningar
- 10 procent av eleverna har blivit kränkta av en vuxen

Mobbning				
Mål	Aktivitet	Ansvar	Medverkande	Samverkans-aktörer
Ett samhälle där alla medborgare känner sig trygga	Skapa ett varierat utbud av, och tillgänglighet till olika mötesplatser.	Kulturavd Fritidsavd Samhälls- byggnads- sektorn	Öppen ungdomsvht	Ideella organisationer och samhälls- föreningar Kyrkliga trossamfund
	Stöd till ideella krafter för att underlätta de nyanländas inkludering och delaktighet i samhället	Kulturavd Fritidsavd	Öppen ungdomsvht	Ideella organisationer och samhälls- föreningar Kyrkliga trossamfund
	Information om nätmobbningens konsekvenser och möjliga åtgärder för att förebygga kränkande behandling på sociala medier	Skolan Socialtjänsten	Kommunikations- avdelningen	Ideella organisationer UMO ²²
Ökad delaktighet och engagemang i föreningslivet bland alla medborgarna	Stärka föreningsstödet, för genomförande av olika aktiviteter	Kulturavd Fritidsavd		Ideella organisationer
En skola där alla är trygga, lär och utvecklas samt Minimera risken för kränkningar och diskriminering	Skolledningen initierar och skapar tillfällen och forum för värdegrundsdiskussioner där alla, både personal och elever, blir medvetna om vikten av fungerande grupper/klasser samt vilka rättigheter och skyldigheter vi har gentemot varandra.	Skolan	Vårdnadshavare	
	I början av höstterminen genomförs friluftstemat i samtliga årskurser, där elever tillsammans med personal utvecklar gruppen.	Skolan	Vårdnadshavare	
	Nyanställda och vikarier får en introduktion i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, ordningsregler samt den gemensamma värdegrunden.	Skolan	Vårdnadshavare	
	Varje läsår genomförs enkäter kring trygghet och trivsel i samtliga årskurser.	Skolan	Vårdnadshavare	LUPP
Anställda av Eksjö kommun ska känna sig trygga på arbetsplatserna	Information i samband med all nyanställning av personal om kommunens värdegrund och arbete mot mobbning och annan kränkande särbehandling	Personal- avdelningen	Kommun- koncernen	
	Anordna årligen föreläsningar, seminarier för kommunens anställda kring temat kränkande särbehandling och kommunens värdegrund.	Personal- avdelningen	Kommun- koncernen	

²² UMO är en webbplats för alla som är mellan 13 och 25 år. På UMO kan du hitta svar på frågor om sex, hälsa och relationer. Bakom UMO står alla landsting och regioner.

Uppföljning

Uppföljning av målen i denna handlingsplan görs en gång per år. Informationen återkopplas till lokalpolisområde Högländet, Eksjö kommun och rådet för Trygghet & Livskvalitet.

Uppföljningen av aktiviteterna i denna handlingsplan sker regelbundet vid de tillfällen då rådet för Trygghet och Livskvalitet sammanträder.

Utvärdering

Handlingsplanen ska utvärderas en gång under planperioden 2016-2019. Utvärderingen ska ske i samband med rådet för Trygghet och livskvalitets första sammanträde 2018.

Bilaga 1: Medborgarlöfte i Eksjö kommun 2017

Med utgångspunkt i tidigare tecknad samverkansöverenskommelse och mot bakgrund av lägesbilden formulerar Eksjö kommun och Polisen två stycken årliga medborgar-löften, som börjar gälla från och med undertecknandet.

Polisen och kommunen lovar gemensamt att arbeta för:

- **Att öka den upplevda tryggheten i de östra delarna av kommunen.**
- **Att minska risken för unga att hamna i drogberoende och kriminalitet.**

Det ska vi åstadkomma genom följande aktiviteter:

- Ökad polisiär närvaro i de östra delarna av kommunen
- Genomföra minst tio underrättelsebaserade trafikkontroller med inriktning mot hastighet, beteende och alkohol-/drogpåverkan i östra kommundelen
- Kartlägga brottsaktiva personer
- Kartlägga brottsutsatta adresser
- Arrangera minst fyra fritids- och kulturaktiviteter för ungdomar som bygger på ungdomars delaktighet och idéer.
- Kommunen genomför minst två trygghetsvandringar i den östra kommundelen
- Genomföra minst 10 riktade insatser mot alkohol och droger i hela kommunen
- Under året genomföra minst fyra samverkansmöten mellan Polisen och Eksjö kommun om pågående aktiviteter
- Fältarbetare finns alltid ute bland ungdomarna vid både mindre och större arrangemang
- Ge information till hushållen om hur man kan få stöd i arbetet mot våld i nära relation. Informationen sker via kommunens hemsida, sociala medier och via hushålstidningen ”Hemma i Eksjö”.

Vad är ett medborgarlöfte

Samverkan mellan polis och kommun är en nödvändighet för att kunna arbeta effektivt med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Medborgarlöften är en utveckling dagens samverkansöverenskommelser och är en del av polismyndighetens styrmodell. Den lokala lägesbilden ska vara utgångspunkt för de mål som polisen ska arbeta med.

Löftena handlar om konkreta aktiviteter som kommun och polis tillsammans kommit överens om för att öka tryggheten och minska brottsligheten.

Medborgarlöften fokuserar på den lokala lägesbilden och på sådant som de som bor och verkar i ett område upplever som viktigast för att känna sig trygga och säkra. Löftena har bland annat tagits fram i dialog med medborgare och medarbetare.

Lägesbild

Erfarenheter från medarbetare, underrättelsebilder, medborgarundersökningen och Eksjö kommun visar att minska risken för unga att hamna i drogberoende och kriminalitet är ett prioriterat område.

Vid medborgarundersökningen har det framkommit att de östra delarna av Eksjö kommun upplevs som otrugga och en ökad polisiär närvaro är önskvärd.

Uppföljning

Medborgarlöftena kommer att följas upp kontinuerligt och presenteras på polisens webbplats, polisen.se.

Eksjö 2016

Annelie Hägg
Kommunstyrelsens ordförande
Eksjö kommun

Christian Winkler
Lokalpolisområdeschef
Lokalpolisområde Höglandet

Bilaga 2: Våldsbejakande extremism:

Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter så som kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis och civilsamhällesaktörer, liksom idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund och rörelser.

Begreppet våldsbejakande

Våldsbejakande extremism handlar om att bejaka och bruka våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick, eller politiska företrädare på olika nivåer. Härigenom kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra hot mot hela demokratin. Vidare ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Tanken är fri i det demokratiska samhället, hur extrem den än är. Men våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska tankar är brottsligt. Med våldsbejakande extremism avses våldsbejakande religiös och politisk extremism.

Begreppet radikalisering (förändringsprocess)

Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja ett politiskt budskap.

Tecken vid våldsbejakande extremism:

Att en person uppvisar ett eller flera av följande tecken behöver inte automatiskt betyda att personen är på väg att radikaliseras eller att personen är medlem i en våldsbejakande organisation. Dock kan detta vara anledning att närmare undersöka situationen i syfte att bättre kunna bedöma om ytterligare insatser är nödvändiga. En samlad och allsidig bedömning ska göras i varje enskilt fall. En individ som uppvisar tecken på våldsbejakande extremism kan befinna sig i en radikaliseringsprocess.

Det är viktigt att vara extra uppmärksam på om du i din yrkesroll kommer i kontakt med en person som:

- Ger uttryck för en känsla av otrygghet och visar bristande tillit till samhället.
- Brukar våld, skadegörelse eller annan kriminalitet som riktar sig till specifika institutioner eller grupper av människor.
- Upplever sig diskriminerad eller orättvist behandlad.
- Signalerar åsikter och budskap genom yttre symboler och märken, klär sig enligt en viss grupps klädkod eller tatuerar sig.
- Ger uttryck för olika konspirationsteorier, synen på andra som fiender, hat mot bestämda grupper. Det kan röra sig om olika religiösa samfund eller rörelser, kapitalister, invandrare, homosexuella och så vidare.
- Tycker att det är okej med våld i vissa situationer för att protestera mot eller ändra samhället.

- Slutar med fritidsintressen och lämnar gamla kompisar och gäng för att ge uttryck för något av övriga tecken och börjar hänga med nya kompisar och har relationer till personer eller grupper som ger anledning till oro, t ex kopplingar till kriminalitet eller våldsbejakande extremism.
- Besöker hemsidor, läser böcker eller ser film med våldsbejakande extremistiskt budskap.
- Är inblandad i tydliga händelser eller situationer, som våldsamma sammandrabbningar eller upplopp, möten med extremistiska budskap.
- Är inblandade i kriminalitet eller annan typ av allvarligt riskbeteende.
- Har intoleranta åsikter, förkastar demokratiska principer, övertygad om att de egna åsikterna är de enda riktiga, försöker argumentera och överbevisa andra.
- Argumenterar för absoluta lösningar, till exempel att en viss grupp ska bort, att samhället ska sprängas.
- Försöker legitimera sina åsikter genom att peka på missförhållanden i samhället eller världen.
- Isolerar sig eller har dåliga relationer till familjen eller närstående.

Symboler vid våldsbejakande extremism:

I Sverige förekommer våldsbejakande extremism i religiösa och politiska rörelser.

Mer ingående information avseende symboler finns bland annat på följande länkar;

<http://skola.expo.se/symbollexikon.html>

<http://symbollexikon.html>

Nedan följer en samling av vanligt förekommande symboler som används i de olika våldsbejakande ideologierna.

Det är viktigt att personal som kommer i kontakt med personer som ligger i riskzon för radikaliserings lär sig känna igen symbolerna.

Våldsbejakande politisk extremism, vanliga symboler:

Antifascistisk aktions symbol. Symbolen avbildar två flaggor, en röd och en svart, omgärdade av en svart cirkel.

Revolutionära frontens symbol. Symbolen avbildar organisationens initialer omgärdade av ett rött kugghjul.

Svenska motståndsrörelsens (Nordfront) symbol. Symbolen föreställer en svart ”Tyr-runa (fornnordiska guden Tyr), mot en grön bakgrund. Runan användes i NaziTyskland och ska symbolisera kamp och seger. (Källa: Expo Skola)

Svenskarnas parti var nazister och ville göra rasbiologiska tester för att avgöra vem som är svensk, men de var strategiska på så sätt att de valde den parlamentariska vägen för att kunna utnyttja Sveriges starka yttrandefrihet och sprida sina åsikter. Svenskarnas parti upplöstes under 2015. Orsaken till upplösningen uppgavs vara dåligt valresultat och vikande medlemsunderlag.

Våldsbejakande religiös extremism, vanliga symboler:

IS, ISIS vanligast förekommande symbol, tillika flagga.

Symbolen/flaggan avbildar, överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Cirkeln med texten sägs symbolisera Mohammeds sigill.

Jabhat al-Nusrahs vanligast förekommande symbol, tillika flagga.

Symbolen/Flaggan avbildar, överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Under shahadan står texten Jabhat al-Nusrah.

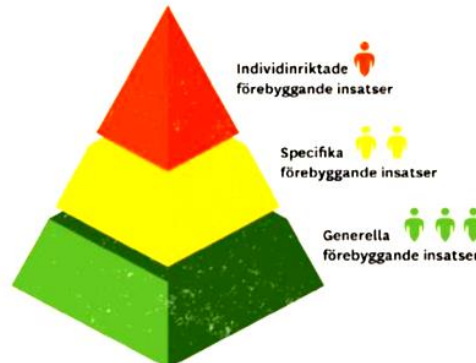
Ovan visas Al-Shabaabs symbol. Symbolen visar två AK-47 över en uppslagen Koran mot bakgrunden av Somalias karta. Texten utgörs av en muslimsk shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Al-Shabaab använder också samma svarta flagga som IS.

Hur arbetar Eksjö kommun operativt och strategiskt med Våldsbejakande extremism.

Eksjö kommun arbetar med våldsbejakande extremism utifrån tre perspektiv av förebyggande insatser, dels generella och specifika förebyggande insatser. Men också med individuella förebyggande insatser.

Detta arbete kan även indelas i operativt och strategiskt arbete enligt nedan.

Rött läge	= Operativt arbete/Insatser
Gult läge	= Operativt arbete/Insatser
Grönt läge	= Strategiskt förebyggande arbete

Operativt arbete (Gult resp. Rött läge) innefattar bland annat följande;

- Samverkansmöten, kontinuerliga veckomöten avseende social oro och våldsbejakande extremism.
- Polis, samverkan med Lokalpolisområde Högländet.
- Säpo, samverkan med säkerhetspolisen, med upparbetade kontakter.
- Socialtjänsten, sociala jouren, ärenden.

Strategiskt arbete (Grönt läge) innefattar bland annat följande;

Kommunens handlingsplan för våldsbejakande extremism, som innefattar:

- Personal Instruktion, handlingsplan för samtliga anställda inom kommunen, med en introduktion i ämnet samt tecken på radikalisering.

- Åtgärdsplan, innefattar kortfattad checklista avseende åtgärder för personal.
- Utbildning/Information, innefattar spridning av personalinstruktion samt åtgärdsplan. Detta innefattar även att hålla kommunledningen inklusive politikerna uppdaterade inom området.
- Nationella samordnaren, där en nationell resurs finns att tillgå för att engagera och involvera berörda aktörer på lokal nivå inom kommunens geografiska område. Bidrar till erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan de berörda aktörerna på en nationell nivå.
- Samverkan, Eksjö kommun samverkar med ett antal aktörer inom det geografiska området. Aktörer har betydelsefulla roller i arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, så som socialtjänst, skola, polis, länsstyrelsen, fritidsverksamhet och föreningar/organisationer inom det civila samhället, inklusive trossamfund.
- Brottsförebyggande arbete, det generella brottsförebyggande arbetet inom kommunens geografiska område, är också en del i sammanhanget.
- Ideella organisationer, utför viktiga insatser för att förebygga våldsbejakande extremism.
- Förebyggande arbetet ska kunna bedrivas långsiktigt och effektivt och då är det betydelsefullt att företrädare för de olika aktörerna har goda förutsättningar för fortlöpande samverkan och kunskaps- och informationsutbyte om förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.
- Särskilt utpekad kontaktperson inom Eksjö kommun mot ”Våldsbejakande extremism”, finns inom avdelningen Samhällsskydd & beredskap.

Handlingsmöjligheter vid identifiering av våldsbejakande extremism

Det finns två vägar att gå. Antingen följs tecken på oro upp direkt, eller så krävs ytterligare utredning för att bedöma fallet.

Värdera risken

I förebyggande arbete med grupper och individer bör man värdera konsekvenserna av att agera eller vara passiv. Värderingen tar till exempel hänsyn till:

- Om en insats riskerar att förvärra problemet och ytterligare stigmatisera individen? Insatsen kan tolkas kontraproduktivt som en bekräftelse på att myndigheterna övervakar och förföljer individen.
- Om en insats riskerar att situationen eskalerar? Att marginalisera grupper eller individer kan samtidigt innebära att man förlorar viktiga sociala aktörer som hade kunnat bromsa att något allvarligare händer.
- Risken att missbedöma individers beteende genom att bortse från rätt kontext? Exempel: yttre symboler som tatueringar eller kläder kan vara tydliga risktecken i en miljö, men absolut inte i en annan. Kontexten avgör vad som avviker från normen och vad som är mainstream.
- Risken att förvärra problemet, om man inte agerar?
- Risken att göra ett oroande eller problematiskt beteende normalt och accepterat genom att förhålla sig passiv?

Möjligheter vid radikaliserings

- Dialog: utgå från eller bygg befintliga relationer för att skapa tillit som kan rymma dialog med individen, släktingar eller andra i individens närhet. Ibland krävs att en särskild vuxen som den unga individen är trygg med involveras.
- Samverkan: samarbeta utifrån samverkansgruppens olika kompetenser och erfarenheter, ta kontakt med andra relevanta aktörer. Det handlar inte om att överreagera, utan att få olika synpunkter som är viktiga för helhetsbilden.

- **Nätverk:** att mobilisera både professionella och personliga nätverk runt individen kan vara effektivt för att skapa en insats där släktingar eller andra närstående vuxna involveras i problemen och hur de ska lösas.
- **Samtal:** kalla individen och närstående till samtal. Situationen avgör hur samtalen läggs upp och vem som kallar. Om det är möjligt bör närstående vara med, men det kan också vara direkt olämpligt.
- **Informera:** det kan finnas fler institutioner och instanser i kommunen som har rätt att informeras och som kan bidra till särskilda insatser för individen. Inom samverkansgruppen finns kunskap om vad lagstiftning kräver och kan erbjuda.
- **Utred:** om det finns underlag för det – tillsätt en utredning för eventuella stödinsatser. Det kan handla om att individen visar sig ha gått så långt in i en radikaliseringsprocess att det krävs särskild avhopparkompetens och resurser. Det kan också handla om att individen är så tätt knuten till en våldsbejakande extremistisk grupp att det utgör en fara för hans eller hennes säkerhet. Då kan kontakt med Säkerhetspolisen krävas. Utredningen kan dock visa att problemet inte är så stort som man befarade.

Hänvisning

- Våldsbejakande extremism i Sverige, Ds 2014:4.
- Kommittédirektiv 2014:103, En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.
- Regeringens skrivelse 2011/12:44, Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.
- SKL 2010, Lokala insatser mot våldsbejakande politisk extremism.
- Värna demokratin mot våldsbejakande extremism – Utvärdering av en handlingsplan.
- När vi bryr oss – förslag om samverkan och utbildning för att effektivare förebygga våldsbejakande extremism (SOU 2013:81) .
- Intolerans14 (Stiftelsen Expo 2014).
- Becoming Mulan? Female Western Migrants to ISIS (Institute for Strategic Dialogue 2015).
- Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige (Säkerhetspolisen 2010) .
- Säkerhetspolisens årsbok 2014 (Säkerhetspolisen 2015).

Bilaga 3: Strategisk plan för samverkan mellan Eksjö kommun och Polismyndigheten mot lokal organiserad brottslighet

Organiserad brottslighet utförs av någon form av kriminell grupp ofta med internationell anknytning som begår brott i syfte att göra ekonomisk vinst. Brotten sker i slutändan på lokal nivå med effekter som ger negativ påverkan lokalt i samhället. Inkomstkällorna är i huvudsak ekonomisk brottslighet, svartjobb, utpressning, beskyddarverksamhet, illegal narkotika- och spritförsäljning, smuggling av vapen, stölder, häleri, illegala spel, dobbleri, människohandel och penningtvätt. Det förekommer även illegal avfallshantering och skrothantering.

Generellt finns det två ”typer” av organiserad brottslighet: Ad hoc- gruppen är marknadsinriktad där de ofta håller låg profil och är svåra att upptäcka, personerna i gruppen samarbetar för att genomföra ett kriminellt projekt. Gruppen kan ha en fast ”kärna” av personer men det förekommer också att personerna i den är flexibel. I broderskapen finns en stark gruppmentalitet där identiteten är viktig. Medlemmarna reagerar ofta kraftigt på det som uppfattas som ett hot mot gruppen. Gruppen broderskapet tenderar att vara ”självmarkerande” och synligare i samhället. Broderskapet i gruppen är troligvis viktigare i sig än den kriminella verksamheten. Gränsen mellan de båda grupperingarna är inte alltid tydlig, särskilt inte när det gäller de personer som befinner sig i dessa miljöer.

EU har tagit fram en definition med kriterier för vad som är organiserad brottslighet, av punkterna nedan ska minst sex nedan stämma in och fyra av dem ska vara 1,3,5 och 11:

1. **Samverkan mellan fler än två personer**
2. Egna tilldelade uppgifter åt var och en
3. **Lång eller obegränsad utsträckning i tiden**
4. Någon form av disciplin och kontroll
5. **Misstanke om allvarliga kriminella handlingar**
6. Verksamhet på internationell nivå
7. Användande av våld eller andra metoder för hot
8. Användande av kommersiella eller affärsmässiga strukturer
9. Deltagande i penningtvätt
10. Otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning. Rättsliga myndigheter eller ekonomi
11. **Strävan efter vinning och/eller makt**

Mål

Med gemensamma krafter och samverkan ska en etablering av lokal organiserad brottslighet i Eksjö kommun kraftigt försvåras. Rekrytering av ungdomar till den organiserade brottsligheten ska förebyggas genom främjande och förhindrande insatser.

Strategi

Parternas gemensamma strategi är att:

- Försvåra att brott begås
- Göra det mer riskfyllt att begå brott
- Göra det olönsamt att begå brott
- Uppmärksamma överflyttningseffekter till nya brottsobjekt och brottstyper
- Förebygga rekrytering av ungdomar till kriminella gäng och organiserad brottslighet

Det ska inte vara attraktivt att tillhöra eller samarbeta med kriminella nätverk som ägnar sig åt organiserad brottslighet. En nolltolerans ska gälla mot personer i denna miljö.

2. Samverkan

Det är angeläget att på ett strukturerat sätt samla samhällets nyckelaktörer mot den organiserade brottsligheten. Inriktning av det operativa arbetet kommer hela tiden att behöva anpassas till rådande förhållanden och omständigheter. Lokalpolisområde Höglandet är kontaktytan i samverkan med kommunerna i frågor som rör kriminella nätverk och organiserad brottslighet.

3. Åtgärder

3.1. Polisen

Åtgärder

- Ansvara för samordningen i denna plan
- Ansvara för samordningen vid operativa insatser
- Ansvara för samordning av mediestrategi i samverkan med Eksjö kommun
- Arbeta med en nolltolerans mot personer knutna till de kriminella nätverken
- Genom kontakt med ungdomar och skolor i sina områden motverka rekrytering till kriminella gäng och organiserad brottslighet
- Ansvara för att involvera andra statliga myndigheter och kommuner i den omfattningen som krävs

Förväntad effekt

Genom ökad kontroll och snabb brottsutredning av medlemmar i kriminella gäng och organiserad brottslighet försvåra att bedriva brottslig verksamhet. Genom ingripande och lagföring skapas goda förutsättningar för att återvinna brottsutbyte.

3.2. Eksjö kommun

Åtgärder

- I det brottsförebyggande arbetet ska särskild uppmärksamhet riktas till att motverka risker och tendenser till samröre med kriminella nätverk och annan organiserad brottslighet bland ungdomar
- Vid misstanke om etablering av organiserad brottslighet och kriminella nätverk, ska kommunen aktivt tillämpa och pröva gällande lagstiftningar t ex alkohollagen, miljö- och hälsoskyddslagstiftningen, lagen om skydd mot olyckor och plan och bygglagen.
- Noga kontrollera och pröva utbetalningar av försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen till personer knutna till kriminella nätverk, supportergrupper och organiserad brottslighet
- Noga kontrollera avgiftsbetalningen till kommunal service och för kommunala tjänster
- Beslut om serveringstillstånd enligt alkohollagen prövas med avseende på lämplighet och laglydnad
- Upphandling av varor och tjänster sker noggrant med inriktning att inte stödja personer eller bolag som kan kopplas ihop med kriminella nätverk

Förväntad effekt

Förebygga och förhindra enskilda personers möjlighet att begå brott och att organiserad brottslighet får fäste i Eksjö kommun.

Förebygga och förhindra att ungdomar hamnar i en kriminell livsstil. Det ska inte vara attraktivt att samarbeta med, eller tillhöra kriminella gäng och organiserad brottslighet.

4. Extern och intern kommunikation

Den externa och interna kommunikationen ska samordnas på ett effektivt sätt och vara öppen, sann, snabb och saklig. Kommunikationen måste vara professionell och motverka felaktig ryktesspridning. Alla har ett ansvar för att ta del av och själv förmedla information.

5. Kontaktytor

Eksjö kommun och Polismyndigheten ska utse kontaktpersoner och ersättare som kommer att utgöra den första linjen i samverkan mot den organiserade brottsligheten. Kontaktpersonerna stämmer regelbundet av sitt arbete med varandra.

6. Uppföljning/avstämning

Uppföljning/avstämning av denna samverkan, med eventuell justering av överenskommelsen ska genomföras minst två gånger per år i samband med uppföljningen av handlingsplanen, polisen är sammankallande.

7. Giltighetstid

Eksjö kommun och Polismyndigheten är eniga om ett gemensamt arbete med att förebygga och förhindra lokal organiserad brottslighet. Strategisk plan för samverkan mellan Eksjö kommun och Polismyndigheten mot lokal organiserad brottslighet är giltig tills vidare om inte Eksjö kommun eller polismyndigheten meddelar annat.

Eksjö 2016-xx xx

Christian Winkler
Lokalpolisområdeschef
Lokalpolisområde Höglandet

Stefan Elm
Kommundirektör
Eksjö kommun

Bilaga 4: Åtgärdsplan/rutiner vid tecken på våldsbejakande yttringar

Detta dokument är en bilaga till ”Handlingsplan mot Våldsbejakande extremism” och är ett stöd för alla aktörer vid misstanke om radikalism eller extremism.

Vid tecken på våldsbejakande yttringar

Värdera risken samt

- Följ upp tecken på oro direkt, (se handlingsplan)
- Gör ytterligare utredning för att bedöma fallet

Skulle utvärderingen visa att det kan vara ett troligt fall av extremism:

- Kontakta din närmaste chef. Om det inte är möjligt kontakta din sektorchef.
- Kontakta kommunens samordnare våldsbejakande och beredskaps- och säkerhetssamordnare, telefon 0381- 36006, eller 0381-36885
- Dokumentera händelsen (samordnarna)

Vid klart konstaterat fall, men inte akut:

- Larma kommunens samordnare våldsbejakande och beredskaps- och säkerhetssamordnare.
- Kommunens samordnare våldsbejakande och beredskaps- och säkerhetssamordnare underrättar kommunpolisen som gör en bedömning
- Invänta samordnare våldsbejakande och beredskaps- och säkerhetssamordnare ytterligare beslut om åtgärder
- Dokumentera händelsen

Vid klart konstaterat fall förenat med fara för liv:

- Ring alltid 112 – begär polis

Syfte

Syftet med åtgärdsplanen/rutinen är att säkerställa att aktörers personal ska få information om tillvägagångssätt vid händelse av våldsbejakande yttringar.

Ansvar och befogenheter

Samtliga chefer med personalansvar är ansvariga för att åtgärdsplanen/rutinen når ut till all personal. Samordnare våldsbejakande och beredskaps- och säkerhetssamordnare är ansvarig för åtgärdsplanen/rutinen. All personal har ansvar att rutinen följs.